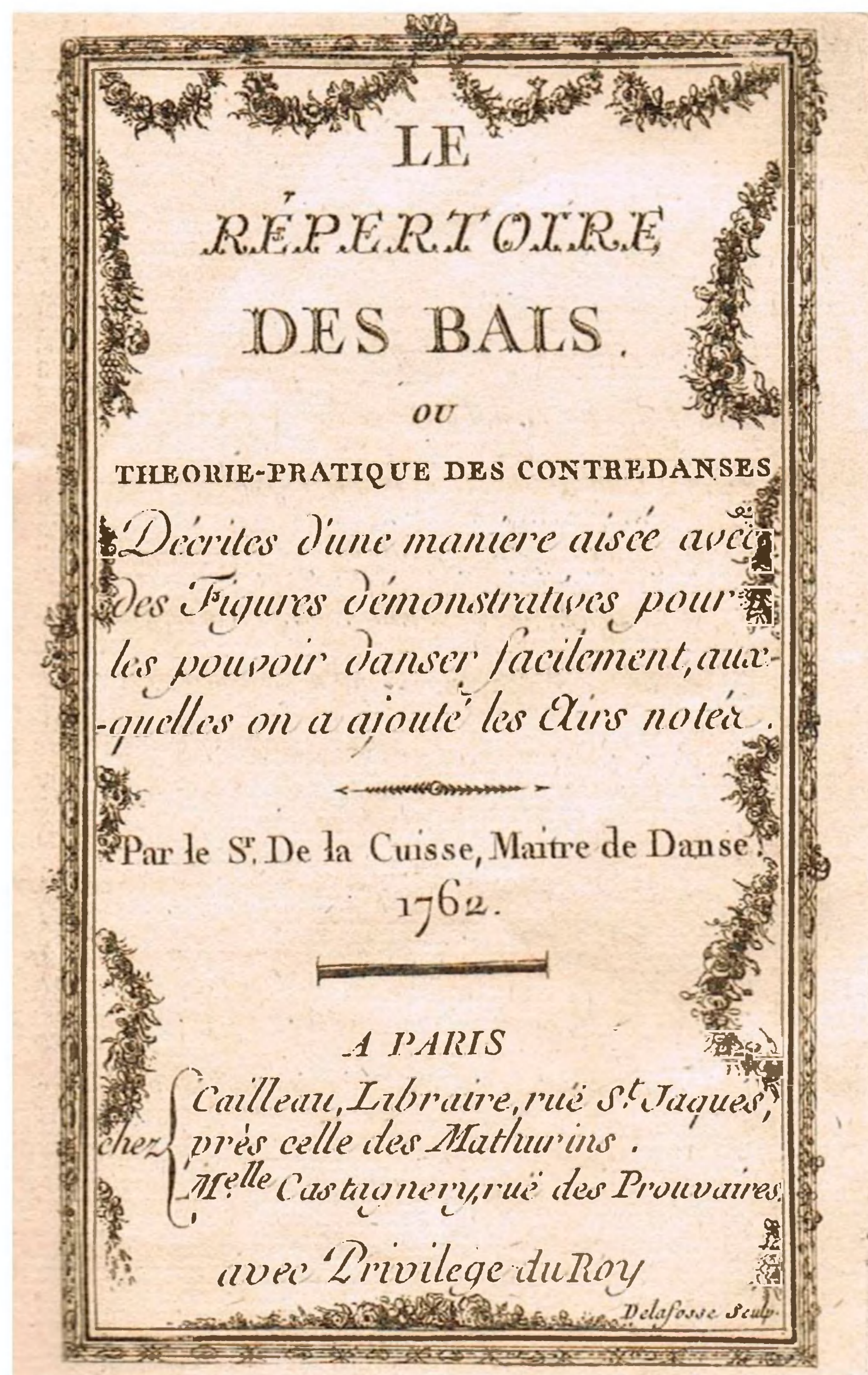

Danse- og musikhistorier 8

Lidt om oprindelsen af The Lancers/Les Lanciers - 1

Af Ole Skov

I 2017 var det 200 år siden, at dansen "The Lancers/Les Lanciers" så dagens lys. Navnet er henholdsvis den engelske og den franske betegnelse for dansen. Begge titler har været anvendt i flæng i både Storbritannien og Frankrig. Der har været skrevet meget om denne dans, og der kan skrives meget mere, men denne artikel handler udelukkende om dansens og musikkens oprindelse og de første år derefter.

Forside af "Le Répertoire des Bals", Paris 1762.

I 1600- og 1700-tallet var en af de mest populære danseformer engelskdanse, på fransk kaldet "Contredanse Anglaise". Det er rækkedanse, hvor herrerne står i én og damerne i en anden række overfor hinanden. De kendes i Danmark fra 1700-tallet og er bevaret i vort folkedans-repertoire. I Frankrig dansede man i 1700-tallet også franske "Contredanses", hvor man står parvis overfor et andet par eller i kvadrille. Disse danse blev især populære, efter at den parisiske danssemester "De La Cuisse" i sin bog "Le Répertoire des Bals" fra 1762 beskrev dansens turofbygning. Turene kunne for eksempel være stor kreds, 1-hånds med egen, 2-hånds med egen, damemølle, herremølle, osv., altså en dansetype vi også kender fra mange af vore kvadriller i dansk folkedans.

Omkring år 1800 opstår der så i Frankrig en type "Contredanse", hvor man sætter 5 eller eventuelt 6 danse sammen i et sæt, som kaldes "Quadrille Française". Denne dansetype bliver i Norden og Tyskland oftest forkortet til "Française", mens andre lande, der iblandt Storbritannien, kalder dansetypen "Quadrille". Det er altså samme dansetype men benævnt forskelligt. I Française danser man 2 par overfor hinanden, så man kan enten danse parvis på række eller i kvadrille, hvor først 1. og 2. par og dernæst 3. og 4. par danser figureerne.

Farnham House, Cavan i Irland.

The Rotunda i Dublin.

I 1817 kommer der i Storbritannien en anden form for potpourri. Ligesom i Française sættes 5 eller 6 danse sammen, men denne nye danseform kan kun udføres i kvadrille opstilling, da alle 4 par på et eller andet tidspunkt danser samtidigt. Dansetypen kommer til at hedde "The Lancers Quadrilles" eller på fransk "Les Lanciers".

Dublin i Irland var kendt for sin klassiske musiktradition. Når det i 1700- og ind i 1800-tallet angik klassisk musik, opera og sang, var London hovedsædet, men Dublin blev betegnet som "The Second City". Mange britiske og internationale komponister og musikere kom derfor også til Dublin og opholdt sig dér i lange perioder. For eksempel blev Georg Friedrich Händels (1685-1759) oratorium "Messias" uropført i Dublin i 1742. På grund af den megen musik og sang blev der holdt en del koncerter og operaopførelser, men der blev også afholdt baller.

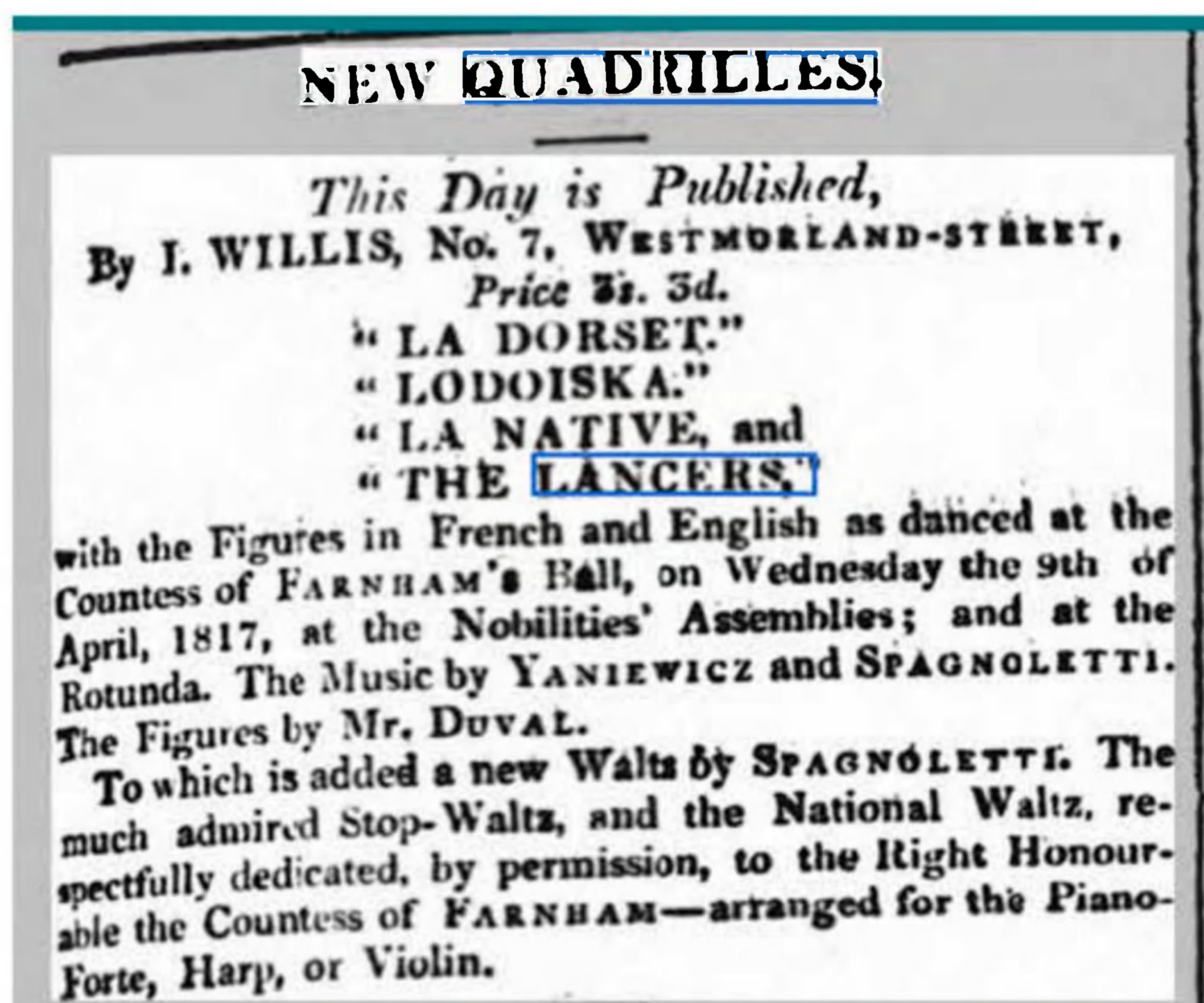
"The Countess of Farnham" havde inviteret til bal den 9. april 1817. Der var omkring 300 deltagere. Det var ved dette bal, at "The Lancers/Les Lanciers" blev danset for første gang. Ballet blev holdt i "The Rotunda", som var et stort bygningskom-

pleks, hvor de bedrestillede kunne mødes for at se teater og opera, deltage i baller, spille kort og kegler m.m. Bygningen var stor og rund med tilhørende store sidebygninger.

"The Countess of Farnham" var født Grace Cuffy (ca.1764-1856) og blev i 1784 gift med John James Maxwell (1760-1823), der ud over at være "Count of Farnham" også var irsk repræsentant i det britiske overhus. Farnham er et grevskab i Cavan County ca. 120 km nord for Dublin. Da de fleste prominente personer og folk af kunstner-standen opholdt sig i Dublin, blev ballet sandsynligvis holdt dér og ikke på "Farnham House".

Efter ballet var der omtale i aviserne. Det skyldtes, at musik og dansebeskrivelse til "The Lancers" var blevet trykt på Isaac Willis's (1785-1869) forlag og nu sat til salg i flere aviser blandt andet i "Saunders's Newsletter" d. 23. april 1817. Der annonceredes med musikken til 4 af de 5 ture nemlig "La Dorset", "Lodoiska", "La Native" og "The Lancers". 4. tur "Les Graces" manglede i annonceringen, mere om det senere. Der annonceredes med, at turene var beskrevet på både fransk og engelsk, som de blev danset ved

Annonce i Saunders's Newsletter, Dublin 23. april 1817.

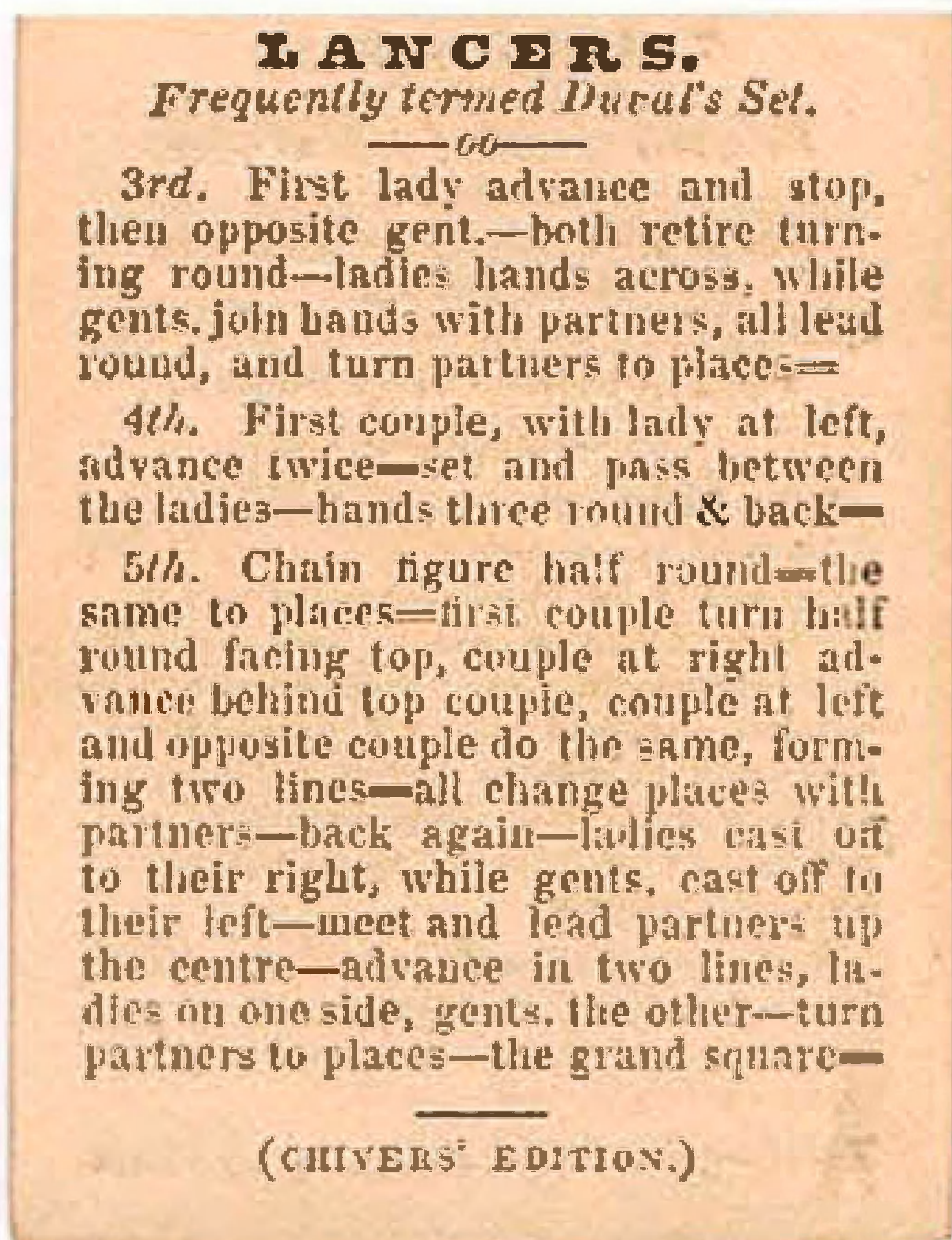
"Countess Farnham's" bal onsdag den 9. april 1817 ved de adeliges sammenkomst.

Dansemesteren, der havde koreograferet dansen, hed Duval. Det var John Duval, der på dette tidspunkt opholdt sig i Dub-

lin og optrådte på teateret. Der var i Storbritannien flere dansemestre med efternavnet Duval, og det kunne se ud til, at Johns far også var dansemester.

Jeg har ikke fundet et eksemplar af det annoncerede node-tryk med "The Lancers", måske er det slet ikke bevaret. Dansebeskrivelsen kan man dog læse på et sæt små "lommekort" med korte dansebeskrivelser til flere af datidens danse. Kortene blev anvendt af dansemestrene som huskeseddel. De blev første gang annonceret til salg d. 7. februar 1818 i "Dublin Evening Post" under overskriften "New Quadrilles". I samme annonce blev noder og dansebeskrivelse til Duval's "First and Second Set" annonceret til salg. Duval må altså kort tid efter introduktionen af "The Lancers" have koreograferet en ny udgave af dansen. De følgende år kom flere oplag og udgaver af "lommekortene", så nye danse også var med.

Duval's "Second Set" er relativ almindelig som nodetryk med dansebeskrivelse. Ud fra dette tryk og beskrivelsen af "First Set" på dansekortene kan man se, at der bare er en lille forskel mellem de to udgaver af dansen. Der er i "Second Set's" 2. tur tilføjet en halvkæde. Musikken ser ud til at have været den samme, men den tilføjede halvkæde har nok medført andre repetitioner i musikken. Der er de samme navne på turene og på komponisterne.

Dansekortet med Duval's første udgave af "The Lancers" (First Set).

Duval skaffede sig musik af flere komponister. Første tur må være komponeret direkte til dansen, og de andre hentede han fra eksisterende værker, hvor han anvendte uddrag tilpasset den enkelte tur.

Artiklen fortsættes i næste nummer.

NEW QUADRILLES.

St. Albin's First Set of Quadrilles, dedicated by permission, to Mrs. Dawson, containing La Tallot, La Bourke, La Sophie, L'Aylmer, and La Dawson, with new Music, to which are added, four new Waltzes 4 0

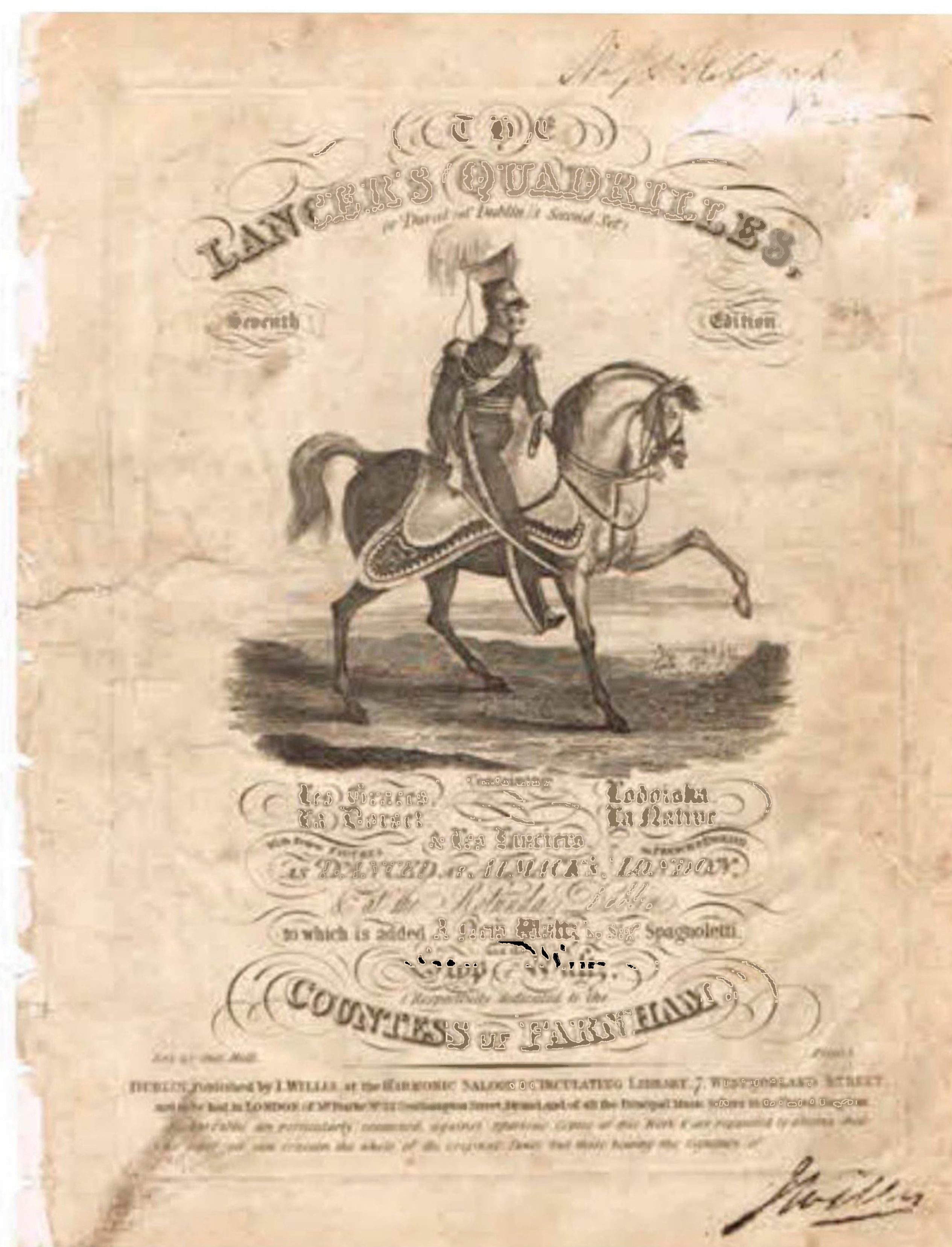
St. Pierre's First Set, containing La Promenade, La Laurette, Les Visites, L'Angarienne, Nouveau, Pantalén, La Poule, La Générale, La Sans Souci, and Master St. Pierre's Waltz, dedicated by permission, to her Grace the Duchess of Devon 4 0

Duval's First and Second Set, containing La Dorset, La Lotobka, Les **Lancers** &c. &c. 7 0

Published by I. WILLIS, No. 7, Westmorland street, (Corner of Fleet-street, Dublin,) where may be had, all Paine's Quadrilles and Swedish Dances; likewise a new Pocket Edition of Cards, just published, containing Directions for each Dance, neatly enclosed in red Morocco Covers, price 4s.

It is in the Press, and speedily will be Published, a Set of Quadrilles, with new Figures, by Mr. Montague.

Annoncering i Dublin Evening Post af begge udgaver af dansen, 7. februar 1818.

Forsiden til Duval's "Second Set" – her i 7. oplag ca. 1823.